

Planten van Ons Buiten en Tuin van Noord

Een inventarisatie in de jaren 2020-2022

Koen van Zoest
Plantenwerkgroep KNNV Leiden

Vooraf

In 2019 nam de Commissie Biodiversiteit in Beeld van Ons Buiten contact op met onze Leidse plantenwerkgroep van de KNNV met de vraag of de werkgroep de wilde planten van het volkstuincomplex en de aanpalende Tuin van Noord in kaart zou kunnen brengen. De KNNV is een landelijke vereniging voor veldbiologie. Eerder deden we een planteninventarisatie voor het tuincomplex Het Zonneveld en zo gaat een balletje rollen. De Tuinverenigingen zijn de laatste jaren meer en meer gericht op natuurlijk tuinieren en op het vergroten van de biodiversiteit. Zo zijn op Ons Buiten onder andere een paddenpoel, een vlinderstrook en een ecologische zone aangelegd. Een en ander is ook van belang om in aanmerking te komen voor kwaliteitskeurmerken. Het streven van het bestuur is om een inventarisatie van zoveel mogelijk soortgroepen te (laten) doen en op die manier een goede indruk te krijgen van de huidige biodiversiteit van dit groene hart in Leiden Noord.

In overleg met de Commissie Biodiversiteit in Beeld (contactpersoon: Alexandra van den Berg) hebben we afspraken gemaakt over de aanpak en werd besloten de planteninventarisatie te doen in het jaar 2020 met de mogelijkheid van betrokkenheid van de tuinleden.

Vanwege de corona-maatregelen moest de uitvoering in maart echter gestopt worden en hervatting was pas in 2022 verantwoord.

In dit verslag worden de resultaten aangeboden. Naast intern (KNNV)gebruik vooral bestemd voor het bestuur van Ons Buiten en de Commissies Natuurlijk Tuinieren en Biodiversiteit in Beeld. Zij hebben zich ten doel gesteld te komen tot een integrale vastlegging waarin naast de planten ook de overige onderzochte organismen aan bod komen.

Volkstuincomplex Ons Buiten (info van de website)

De tuinvereniging is één van de zes volkstuincomplexen die de Leidse Bond van Amateur-tuinders (LBA) in het beheer heeft van de Gemeente Leiden. Het complex Ons Buiten is gelegen tussen de Slaaghsloot en de Willem de Zwijgerlaan en is in twee gedeelten gesplitst ten behoeve van ontsluitingswegen naar de Merenwijk (Oost- en West-tuinen).

De bruto oppervlakte van het complex bedraagt 167.754 m², waarvan een gedeelte gemeenschappelijk groen is.

Het complex telt 441 volkstuintuinen. De bruto oppervlakte per tuin is gemiddeld 380 m² inclusief paden, sloten, groen en verenigingsgebouwen. In 2016 is gestart met 40

buurttuinen op het terrein voor het verenigingsgebouw, het oppervlak van een buurttuin is circa 40 m².

Het is een bijzonder complex door de vele bomen op het terrein en een van de weinige complexen waar stenen tuinhuisjes gebouwd zijn. De paden zijn er verhard en de afscheiding van de paden en tuin is uitgevoerd met een haag. Het complex is voorzien van veel groen, bomen, struiken en kent een grote diversiteit aan vogels.

Niet alleen het tuinieren (wat natuurlijk wel het hoofddoel is) maar ook vele andere activiteiten worden georganiseerd door de diverse commissies. Als voorbeeld noemen wij de plantenruilbeurs en workshops, lezingen over tuinieren, een winkel met tuiniersbenodigdheden.

Het gemeenschappelijk groen wordt door de leden zelf onderhouden.

Het is op Ons Buiten niet toegestaan om chemische bestrijdingsmiddelen toe te passen.

De vereniging promoot het natuurlijk tuinieren: doel is dat de diversiteit aan flora en fauna op het complex toeneemt.

Methode van onderzoek

Verschillende leden van de plantenwerkgroep hebben deelgenomen aan het onderzoek naar de wilde plantenvegetatie op Ons Buiten. Maandelijks is een ronde gelopen zowel over het west- als het oostdeel van het complex. Daarbij zijn de gemeenschappelijke gebieden bekeken en voor zover zij vanaf het openbare pad te bekijken waren ook een aantal particuliere tuinen. Deze hebben we alleen dan betreden indien de eigenaar daar toestemming voor gaf.

De vondsten zijn via een app (ObsMapp; iObs) ingevoerd bij Waarneming.nl, zoveel mogelijk met foto. Een eenmaal ingevoerde soort is om werk te besparen over het algemeen niet opnieuw ingevoerd, ook niet bij een latere ronde.

Op een tuincomplex staan uiteraard veel planten. Het valt niet altijd mee om te bepalen of het een wilde of cultuurplant betreft. Evident aangeplante planten hebben we uiteraard niet bij het onderzoek betrokken. Bij twijfel is een plant wel ingevoerd, zeker als het een verwildering leek te zijn. Discussie blijft zeker in zo'n onderzoeksgebied altijd mogelijk.

Onze aandacht is vooral uitgegaan naar de kruidige planten. Bekend was al dat de bomen en struiken door twee deskundige tuinleden zouden worden geïnventariseerd. De houtige planten hebben wij daarom grotendeels links laten liggen al werd af en toe ook wel een boom of struik ingevoerd.

De verwerking van de gegevens

Bij de analyse van de ingevoerde waarnemingen ben ik uitgegaan van alle plantwaarnemingen voor Ons Buiten en Tuin van Noord in de periode tussen 1 januari 2020 en eind september 2022, voor zover ze zijn ingevoerd in waarneming.nl. Deze periode bestrijkt onze feitelijke inzet maar is dus veel ruimer: in de periode van medio maart 2020 tot januari 2022 hebben wij tenslotte niet geïnventariseerd. Maar ook toen zijn waarnemingen ingevoerd, met name door tuinleden zelf. Toen zijn door de betreffende tuinleden ook de houtige gewassen in kaart gebracht en ingevoerd.

Omdat het bestuur gevraagd heeft naar de voorkomende soorten heb ik al die waarnemingen meegenomen bij de verwerking. Het doet er tenslotte minder toe wie de betreffende plant heeft waargenomen en wanneer.

De waarnemingen op Ons Buiten en in Tuin van Noord zijn samengevoegd en worden in het hiernavolgende niet onderscheiden. Het gaat tenslotte om één aaneengesloten groengebied en op dat gehele gebied heeft de vraag naar het vaststellen van de biodiversiteit betrekking.

Aangetroffen plantensoorten.

In totaal zijn in genoemde periode **543 soorten** voor het onderzoeksgebied gemeld bij waarneming.nl. Daar zitten ook gekweekte (tuin)planten bij en daar richt het onderzoek zich niet op. Het is lastig om een scherpe grens te trekken en dan is het verstandig om de keuze te baseren op een extern en verantwoord document.

Uiteindelijk heb ik ervoor gekozen alleen die soorten te tellen, die in de Standaardlijst van de Nederlandse Flora zijn opgenomen (<https://www.floron.nl/soortenlijst>). De meest recente versie is van 2020 (SL2020) en omvat alle in Nederland wilde en ingeburgerde soorten. De lijst verandert regelmatig omdat zich nieuwe soorten vestigen of verdwijnen; hij is inmiddels de zevende in een reeks die startte in 1971. De Standaardlijst geeft volgens een aantal uniforme criteria aan welke vaatplanten (onder-)soorten tot de wilde flora gerekend worden.

Deze lijst komt niet overeen met de soorten die in de Heukels Flora (24^e druk, 2020) worden besproken. Hierin staan namelijk ook soorten die nog aan het inburgeren zijn en/of slechts incidenteel verwilderen: zij voldoen (nog) niet aan de criteria die voor SL2020 gelden.

Uitgaande van SL2020 zijn voor Ons Buiten/Tuin van Noord **393 soorten** gemeld. Bijlage 1 omvat deze soorten, naar wetenschappelijk naam alfabetisch geordend.

De overige gemelde soorten, dat zijn er 150, worden in bijlage 2 aangegeven. Deze omvat soorten die duidelijk aangeplant zijn en cultuursoorten zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om Chinese blauwereggen, Japanse honingboom, Reuzenrabarber, Bergcentaurie. Maar bijlage 2 bevat ook soorten die al een meer verwilderd karakter hebben, maar nog niet ingeburgerd zijn volgens SL2020. Voorbeelden daarvan: Bernagie, Driekantig look, Buishyacint, Puntwederik, Peterselievlier. Een aantal van deze soorten zou ik op een 'eigen' lijst wel opnemen, maar consequent gebruik van SL2020 levert minder discussie op.

Bespreking

Het aantal van **393 wilde en ingeburgerde soorten** is bijzonder hoog. Zelfs een excellent natuurgebied haalt zelden dit aantal. Uiteraard moet de kwaliteit van ons onderzoeksgebied wel anders ingeschat worden: de biotoop van tuinen en park is sterk door de mens bepaald. Natuurlijke processen spelen zich hier zelden ongestoord voor langere tijd af: steeds weer is er menselijk ingrijpen. De delen die de laatste jaren aangelegd zijn met het oog op het verhogen van de biodiversiteit benaderen iets meer een natuurlijke situatie. Ook al zullen ook daar de meeste soorten zich niet spontaan gevestigd hebben.

Met het oog op biodiversiteit is een hoog aantal wilde plantensoorten van belang omdat andere organismen als insecten en schimmels veel mogelijkheden hebben zich er te vestigen of er anderszins gebruik van te maken.

De totaalijst met 543 soorten (bijlage 1 en 2 samen) wordt in dit verslag niet langsgelopen en besproken. Ik beperk me tot vier invalshoeken om iets van de variatie en het belang van een aantal soorten toe te lichten. Het gaat hierbij om: rode lijst soorten, invasieve exoten, bomen en stinsenplanten. Deze hier besproken soorten bestrijken slechts een deel van de totaalijst.

Vele van de niet nader besproken wilde soorten zijn overigens ‘gewoon’ en vaak voorkomend juist waar veel in en met de grond gerommeld wordt. Meestal zijn dat soorten die de tuinier liever niet ziet en als onkruid bestempelt. Inderdaad kunnen het soms lastige soorten zijn die (te) sterk concurreren met het gewenste gewas. Bestrijding helpt lang niet altijd, soms van de regen in de drup en vaak maar voor even. Juist de pioniersoorten blijven het immers goed doen zolang er geschoffeld of gewied wordt. Harig knopkruid, straatgras en kleine veldkers bijvoorbeeld zijn om die reden soorten die door de meeste tuiniers wel gekend worden. Ze zijn er over het algemeen niet geliefd om!

Tot slot nog een opmerking over het aantal van 543, resp. 393. Uiteraard is dit geen exacte weergave van de werkelijke situatie. Vele jaren inventariseren leerde ons dat nooit alle planten gezien zullen worden, hoe vaak je ook kijkt! Bovendien lukt het niet om overal op elk moment te kijken. Zelfs gewone soorten als bijvoorbeeld Lidrus en Kleine ooievaarsbek zijn bij dit onderzoek niet gemeld.

Het is dan ook niet al te gewaagd om ervan uit te gaan dat het werkelijk aantal plantensoorten op Ons Buiten/Tuin van Noord hoger ligt. Er is vast nog meer te vinden.

a. Rode lijst soorten

Een groot aantal Nederlandse wilde planten en bloemen dreigt te verdwijnen. Niet alleen uit kwetsbare natuurgebieden maar ook in onze directe omgeving. Van de meer dan 1500 soorten wilde planten in Nederland is ongeveer een derde met uitsterven bedreigd. De lijst met meest bedreigde planten wordt regelmatig herzien. Naar planten op deze zo genoemde Rode Lijst moet extra zorg uitgaan en er zijn diverse projecten opgezet om dat uit te werken. De Rode Lijst-status loopt op van Gevoelig via Kwetsbaar, Bedreigd, Ernstig Bedreigd naar Verdwenen; dit naarmate de trend van aantallen of verspreiding ten opzichte van 1950 sterker afneemt. Soorten die (vrij) zeldzaam zijn komen op de Rode Lijst als ze meer dan 25% zijn afgenomen sinds 1950. Zie verder: <https://minlnv.nederlandsesoorten.nl/content/rode-lijsten>.

Er zijn bij ons onderzoek 15 soorten gemeld die op de Rode Lijst staan, te weten:

Gevoelig

Allium carinatum	Berglook
Centaurea cyanus	Korenbloem
Cornus mas	Gele kornoelje
Cynosurus cristatus	Kamgras
Euphorbia amygdaloides	Amandelwolfsmelk
Fragaria vesca	Bosaardbei
Juniperus communis	Jeneverbes
Menyanthes trifoliata	Waterdrieblad

Kwetsbaar

Agrostemma githago	Bolderik
Althaea officinalis	Heemst
Knautia arvensis	Beemdkroon
Leucojum aestivum	Zomerklokje
Nepeta cataria	Wild kattenkruid
Primula veris	Gulden sleutelbloem
Salvia pratensis	Veldsalie

Ik ga ervan uit dat deze soorten alle dankzij hulp van de mens in het onderzoeksgebied zijn beland, veelal bewust, soms per ongeluk omdat de soort is meegelift met ingebracht grond- of plantmateriaal. Dit geldt ook voor de mogelijk enige uitzondering Kamgras, dat verschijnt in grasland als er sprake is van een minder grote voedselrijkdom: bij de melding staat namelijk expliciet 'ingezaaid'. Overigens geen reden om er minder zuinig op te zijn!

b. Invasieve exoten

Een exoot is een plant, een dier of een ander organisme, dat van nature niet in Nederland voorkomt. Deze exoten komen door menselijk handelen in ons land terecht. Het gaat hierbij niet om soorten die elders in Europa inheems zijn en door klimaatsverandering oprukken naar Nederland. Een klein deel van de exoten voelt zich prima thuis in zijn nieuwe omgeving. Deze soorten kunnen zich vestigen in onze natuur en zich snel vermeerderen. Dit zijn de zogenaamde invasieve exoten (bron: nvwa.nl).

Bij ons onderzoek zijn zeven soorten gemeld, die op de Lijst van Invasieve Exoten staan, zoals opgesteld door de Europese Unie, te weten:

<i>Ailanthus altissima</i>	Hemelboom
<i>Cornus sericea</i>	Canadese kornoelje
<i>Crassula helmsii</i>	Watercrassula
<i>Fallopia japonica</i>	Japanse duizendknoop
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	Reuzenberenklauw
<i>Impatiens glandulifera</i>	Reuzenbalsemien
<i>Rosa rugosa</i>	Rimpelroos

De Unie geeft diverse regels aan die met betrekking tot deze soorten geadviseerd worden. Zie verder de al genoemde bron.

Weliswaar geen invasieve exoot maar een zeer agressieve soort is de Knolcyperus (*Cyperus esculentus*). Deze plant verspreidt zich via kleine wortelknolletjes die nauwelijks te bestrijden zijn. In de commerciële (bollen)teelt vormen zij een ramp, want het complete bedrijf valt bij voorkomen onder een embargo van aan- en afvoer van producten.

c. Bomen en struiken

De op dat gebied deskundige tuinleden Richard Schoenmaker en Ronald Neuteboom, ondersteund door Robert Steenbergen en Alexandra van den Berg, hebben de bomen en struiken in het onderzoeksgebied geïventariseerd. In totaal zijn 129 soorten ingevoerd:

<i>Abies alba</i>	Gewone zilverspar
<i>Abies concolor</i>	Coloradozilverspar
<i>Acer campestre</i>	Spaanse aak
<i>Acer negundo</i>	Vederesdoorn
<i>Acer platanoides</i>	Noorse esdoorn
<i>Acer pseudoplatanus</i>	Gewone esdoorn
<i>Acer rubrum</i>	Rode esdoorn
<i>Acer saccharinum</i>	Witte esdoorn
<i>Actinidia deliciosa</i>	Kiwi
<i>Aesculus hippocastanum</i>	Witte paardenkastanje
<i>Aesculus x carnea</i> (<i>A. hippocastanum x pavia</i>)	Rode paardenkastanje
<i>Ailanthus altissima</i>	Hemelboom
<i>Alnus cordata</i>	Hartbladige els
<i>Alnus glutinosa</i>	Zwarte els
<i>Alnus incana</i>	Witte els
<i>Alnus x spaethii</i> (<i>A. japonica x subcordata</i>)	

<i>Amelanchier lamarckii</i>	Amerikaans krentenboompje
<i>Araucaria araucana</i>	Apenboom
<i>Betula nigra</i>	Rode berk
<i>Betula pubescens</i>	Zachte berk
<i>Broussonetia papyrifera</i>	Papiermoerbe
<i>Calocedrus decurrens</i>	Zuilcypres
<i>Carpinus betulus</i>	Haagbeuk
<i>Castanea sativa</i>	Tamme kastanje
<i>Catalpa bignonioides</i>	Trompetboom
<i>Cedrus atlantica</i>	Atlasceder
<i>Celtis occidentalis</i>	Zwepenboom
<i>Cercidiphyllum japonicum</i>	
<i>Cercis siliquastrum</i>	Europese judasboom
<i>Chamaecyparis lawsoniana</i>	Californische cipres
<i>Chamaecyparis nootkatensis</i>	
<i>Chamaecyparis obtusa</i>	Hinokicypres
<i>Cornus mas</i>	Gele kornoelje
<i>Cornus sanguinea</i>	Rode kornoelje

Cornus sericea	Canadese kornoelje	Populus x canescens (P. alba x tremula)	Grauwe abeel
Corylus avellana	Hazelaar	Prunus cerasifera	Kerspruim
Corylus colurna	Turkse hazelaar	Prunus laurocerasus	Laurierkers
Crataegus monogyna	Eenstijlige meidoorn	Prunus padus	Vogelkers
Cryptomeria japonica	Sikkelcipres	Prunus serrulata	Japane sierkers
Euonymus europaeus	Wilde kardinaalsmuts	Prunus spinosa	Sleedoorn
Fagus sylvatica	Beuk	Pseudotsuga menziesii	Douglasspar
Ficus carica	Vijgenboom	Pterocarya fraxinifolia	Kaukasische vleugelnoot
Fraxinus excelsior var. diversifolia		Pyrus calleryana	
Fraxinus excelsior var. diversifolia		Pyrus communis	Peer
Fraxinus ornus	Pluim-es	Pyrus salicifolia	
Ginkgo biloba	Ginkgo	Quercus cerris	Moseik
Gleditsia triacanthos	Valse christusdoorn	Quercus frainetto	Hongaarse eik
Ilex aquifolium	Hulst	Quercus palustris	Moereseik
Juglans nigra	Zwarte walnoot	Quercus petraea	Wintereik
Juglans regia	Okkernoot	Quercus robur	Zomereik
Juniperus communis	Jeneverbes	Quercus rubra	Amerikaanse eik
Juniperus virginiana	Cederhoutboom	Rhus typhina	Azijnboom
Laburnum anagyroides	Goudenregen	Robinia pseudoacacia	Robinia
Larix kaempferi	Japane lork	Salix alba	Schietwilg
Ligustrum ovalifolium	Haagliguster	Salix babylonica	Chinese treurwilg
Ligustrum vulgare	Wilde liguster	Salix caprea	Boswilg
Liquidambar styraciflua	Amberboom	Salix pentandra	Laurierwilg
Liriodendron spec.	Tulpenboom spec.	Salix x sepulcralis (S. alba x babylonica)	Gele treurwilg
Magnolia x soulangeana (M. denudata x liliiflora)	Gewone magnolia	Sambucus nigra	Gewone vlier
Malus domestica		Sambucus nigra 'Laciniata'	Peterselievlier
Metasequoia glyptostroboides	Watercipres	Sciadopitys verticillata	Kransspar
Morus alba	Witte moerbe	Sequoiadendron giganteum	Mammoetboom
Morus nigra	Zwarte moerbe	Sorbus aria	Meelbes
Nothofagus antarctica		Sorbus aucuparia	Wilde lijsterbes
Ostrya carpinifolia	Hopbeuk	Sorbus intermedia	Zweedse lijsterbes
Paulownia tomentosa	Anna Paulownaboom	Styphnolobium japonicum	Japane honingboom
Picea abies	Fijnspar	Symphoricarpos albus	Gewone sneeuwbes
Picea omorika	Servische spar	Syringa vulgaris	Sering
Picea orientalis	Kaukasische spar	Taxodium spec.	Moerascipres spec.
Picea pungens	Blauwe spar	Taxus baccata	Taxus
Pinus banksiana	Struikden	Tetradium daniellii	
Pinus contorta	Draaiden	Thuja occidentalis	Westerse levensboom
Pinus mugo	Bergden	Thuja plicata	Reuzenlevensboom
Pinus strobus	Weymouthden	Tilia cordata	Winterlinde
Pinus sylvestris	Grove den	Tilia platyphyllos	Zomerlinde
Platanus orientalis	Oosterse plataan	Tilia x europaea (T. cordata x platyphyllos)	Hollandse linde
Platanus x hispanica (P. occidentalis x orientalis)	Plataan	Ulmus glabra	Ruwe iep
Populus alba	Witte abeel	Ulmus laevis	Fladderiep
Populus nigra	Zwarte populier	Ulmus minor	Gladde iep
Populus nigra 'Italica'	Italiaanse populier	Ulmus x hollandica (U. glabra x minor)	Hollandse iep
Populus trichocarpa	Zwarte balsempopulier	Zelkova serrata	
Populus x canadensis (P. nigra x deltoides)	Canadapopulier		

Een uitermate groot aantal: bijna een kwart van de gemelde plantensoorten. Het merendeel van de soorten staat op een tuin en dus op privégrond. Maar gezien de grootte van de meeste soorten zijn deze gewassen uitstekend vanaf het openbare pad te bekijken. De grote variatie rechtvaardigt om het onderzoeksgebied mede op te vatten als een arboretum. Mogelijk kan er ooit een bomenwandeling worden uitgezet. Ook het aanmaken van een eigen pagina op openbomenkaart Leiden valt te overwegen.

d. Stinsenplanten

Onze plantenwerkgroep heeft in het verleden regelmatig aandacht besteed aan stinsenplanten, zowel bij excursies en lezingen als ook met (inventarisatie)projecten. Het is dus niet meer dan vanzelfsprekend dat deze groep planten hier even apart belicht wordt.

Stinsenplanten zijn veelal vroege, kleurige bloeiers in een milieu met een voedselrijke, luchtige en vochtige bodem, vaak in plantsoenen en bos. Deze planten zijn ter plekke niet inheems, maar ooit aangevoerd; ze houden er echter stand en breiden zich aldaar ook uit. Het is een geliefde plantengroep omdat ieder weer verheugd reageert op deze (vroege) lentebodes. Ook de insecten zijn er dol op omdat stinsenplanten in de nog schrale tijd voor nectar en stuifmeel zorgen (voor meer info: [Daucallium+extra: https://leiden.knnv.nl/periodieken/](https://leiden.knnv.nl/periodieken/)).

Goed te begrijpen dat juist op een tuinencomplex deze groep planten ook goed vertegenwoordigd is. Bij ons onderzoek zijn maar liefst 50 soorten gemeld, te weten:

<i>Allium carinatum</i>	Berglook	<i>Lamiastrum galeobdolon</i> subsp. <i>argentatum</i>	Bonte gele dovenetel
<i>Allium triquetrum</i>	Driekantig look		
<i>Allium ursinum</i>	Daslook	<i>Lamium maculatum</i>	Gevlekte dovenetel
<i>Anemone nemorosa</i>	Bosanemoon	<i>Lamium maculatum</i> 'Variegatum'	Gestreepte dovenetel
<i>Arum italicum</i>	Italiaanse aronskelk	<i>Luzula sylvatica</i>	Grote veldbies
<i>Arum maculatum</i>	Gevlekte aronskelk	<i>Matteuccia struthiopteris</i>	Struisvaren
<i>Brachypodium sylvaticum</i>	Boskortsteel	<i>Muscari armeniacum</i>	Langbladige druifhyacint
<i>Circaea lutetiana</i>	Groot heksenkruid	<i>Muscari latifolium</i>	Brede druifhyacint
<i>Cornus mas</i>	Gele kornoelje	<i>Myosotis sylvatica</i>	Bosvergeet-mij-nietje
<i>Corydalis solida</i>	Vingerhelmbloem	<i>Narcissus pseudonarcissus</i>	Wilde narcis
<i>Crocus tommasinianus</i>	Boerenkrokus	<i>Ornithogalum umbellatum</i>	Gewone vogelmelk
<i>Crocus vernus</i>	Bonte krokus	<i>Pentaglottis sempervirens</i>	Overblijvende ossentong
<i>Cyclamen hederifolium</i>	Napolitaanse cyclamen	<i>Persicaria bistorta</i>	Adderwortel
<i>Eranthis hyemalis</i>	Winterakoniet	<i>Petasites hybridus</i>	Groot hoefblad
<i>Fallopia japonica</i>	Japane duizendknoop	<i>Polygonatum multiflorum</i>	Gewone salomonszegel
<i>Galanthus elwesii</i>	Groot sneeuwkllokje	<i>Pulmonaria officinalis</i>	Gevlekt longkruid
<i>Galanthus nivalis</i>	Gewoon sneeuwkllokje	<i>Puschkinia scilloides</i>	Buishyacint
<i>Galium odoratum</i>	Lievrouwbedstro	<i>Ribes uva-crispa</i>	Kruisbes
<i>Geranium nodosum</i>	Knopige ooievaarsbek	<i>Rumex sanguineus</i>	Bloedzuring
<i>Geranium pratense</i>	Beemdooievaarsbek	<i>Schedonorus giganteus</i>	Reuzenzwenkgras
<i>Heracleum mantegazzianum</i>	Reuzenberenklauw	<i>Scilla forbesii</i>	Grote sneeuwroem
<i>Hesperis matronalis</i>	Damastbloem	<i>Scilla siberica</i>	Oosterse sterhyacint
<i>Hyacinthoides hispanica</i>	Spaanse hyacint	<i>Symphoricarpos albus</i>	Gewone sneeuwbes
<i>Hyacinthoides spec.</i>	Boshyacint spec.	<i>Symphytum grandiflorum</i>	Kruipende smeewortel
<i>Hyacinthoides x massartiana</i>	Basterdhyacint	<i>Vinca minor</i>	Kleine maagdenpalm
<i>Ipehion uniflorum</i>	Voorjaarsster		

De aandachtige lezer zal ontdekken dat in deze lijst twee soorten staan die eerder al als invasieve exoot werden bestempeld. Dat klopt: het gaat om Reuzenberenklauw en Japane duizendknoop. Beide soorten zijn ooit als decoratieve plant ingebracht in stinsenmilieus en voldeden daar prima zonder 'last' te veroorzaken. Pas de laatste decennia hebben ze zich breed ontwikkeld tot plaagsoort. Ze zijn nu dan ook geen stinsenplant meer en moeten zelfs bestreden worden

Opvallend trouwens is dat Groot hoefblad tot de stinsenplanten wordt gerekend.

Samenvatting en afsluiting

Bij het onderzoek naar de vegetatie van Ons Buiten en Tuin van Noord zijn 543 soorten gemeld, waarvan 393 behoren tot de wilde en ingeburgerde flora van Nederland. Hoewel het merendeel van de soorten bewust of onbewust door de mens is geïntroduceerd kan gesproken worden van een rijke natuur die de basis vormt voor een grote biodiversiteit. Speciale vermelding verdienen de bomen en de stinsenplanten, die hier een grote variatie kennen.

Het was een leuke klus om de planten in kaart te brengen, met speciale dank aan Ellen en Leo Boelé en Jacqueline Henrot. Jammer dat COVID-19 ertoe leidde dat het oorspronkelijk plan niet uitgevoerd kon worden. Mede daardoor is de participatie van tuinleden bij de

inventarisatierondes uiteindelijk beperkt gebleven. Maar hun meldingen van planten zijn wel bij de uitwerking betrokken. Een bijzondere dank aan de bomenexperts.

Via de site van Ons Buiten kunnen de hier gepresenteerde bevindingen gedeeld worden. De wijze waarop is een keuze aan Bestuur en Commissie Biodiversiteit in Beeld. Zo kunnen de betrokkenheid en alertheid ten aanzien van de (wilde) vegetatie verder groeien. Uiteraard zal ik ook verslag doen van dit onderzoek binnen onze eigen KNNV-afdeling.

Koen van Zoest
coördinator plantenwerkgroep KNNV Leiden
vanzoest@planet.nl

Leiden, 24 januari 2023

Bijlage 1: Lijst van de bij Waarneming.nl gemelde wilde en ingeburgerde planten volgens Standaardlijst 2020.

Bijlage 2: Lijst van de overige bij Waarneming.nl gemelde planten, niet vermeld op de Standaardlijst Nederlandse Flora 2020